

Kirsten Jørgensens prædiken 13. søndag efter trinitatis

Taler

Kirsten Jørgensen
Provst

Dato

28. august 1994

Sted

Hjallese Kirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Mikas Bog kapitel 6, vers 6-8
Paulus' Første Brev til Timotheus kapitel 1, vers 12-17
Matthæusevangeliet kapitel 20, vers 20-28

Salmer

Vor Gud er idel kærlighed
Ånd over ånder, kom ned fra det høje!
Jesus, at du blev min broder
Du gav mig, o Herre, en lod af din jord
Kærlighed er lysets kilde

1

TJENEREN

Evangelieteksten, der fortæller om Zebedæussønnerne og deres bekymrede mor,
5 handler om at være tjener. Det er lige før indtoget i Jerusalem palmesøndag, og
der er murren i disciplenes geledder. Jakob og Johannes, som Zebedæus' sønner
hed, føler trang til at få at vide, at de er anderledes end de andre disciple, at de
står lidt tættere på Jesus end de andre. De vil gerne sikre sig en privilegeret plads
ved Jesu højre og venstre hånd. At de så bruger deres mor som spydspids, er nok
10 smart gjort. De har sikkert tænkt, at det ville være sværere for Jesus at stå for en
kvindes bøn!

Men da de andre disciple hører om Zebedæussønnernes forehavende, bliver de
vrede. De havde jo bygget deres lille fællesskab på, at de alle var lige og lige tæt på
15 Jesus. Og det havde sandelig ikke været let at fastholde denne lighed, for alle
menneskelige fællesskaber har en tendens til lynhurtigt at ordne sig hierarkisk.
Sæt en håndfuld tilfældige mennesker, der ikke kender hinanden, sammen og i
løbet af ingen tid har alle fået deres rolle at spille – én er leder, de andre lader sig
føre.

20

Disciplene havde altså anstrengt sig for at opretholde lighedstanken i broderskabet, men nu truer det med at bryde sammen for et indre pres, fordi to af dem trodser de uskrevne regler. De fører sig frem på bekostning af fællesskabet. Men Jesus griber ind. Han forklarer dem, for jeg ved ikke hvilken gang, at de skal modarbejde den menneskelige trang til at udnytte og misbruge hinanden. De skal afstå fra at have magt over hinanden. I stedet skal de være tjenere og trælle for hinanden. De skal følge Jesus selv og gøre som han, for han er deres tjener, deres træl, som vil sætte livet til for dem.

At være tjener.

Det er svært for os i dag at forestille os, hvad det vil sige at være tjener og træl. Vi forstår alle os selv som frie, uafhængige mennesker, der kan gå, hvorhen vi vil og bestemme suverænt over vores eget liv. Og det er da også blevet idealet, som alle forsøger at efterleve; at være selvstændige, selvberoende mennesker.

Tjenerbilledet som billede på et menneskeliv eller en livsform ligger begravet under et par århundreders dyrkelse af friheden, ligheden og broderskabet.

Tjenerbilledet genkender vi faktisk næsten kun fra vores restaurantbesøg! Her har vi til gengæld nok et temmelig klart billede af, hvad en rigtig og god tjener er. En god tjener er en tjener, som vi faktisk ikke lægger mærke til. Han skal tjene vores behov stille og ubemærket. Han skal være en grå skygge, der uden at vise sin egen person opfylder vore krav. Diskrethed og tilbageslukkethed skal være hans kendemærke. Usynligt skal han færdes i vor nærhed, parat til at opfylde vores mindste ønske. Tænk på, hvor malplaceret og irriterende det ville forekomme os, hvis vi en dag sad på en restaurant og tjeneren begyndte at underholde os om sine private uoverensstemmelser med kokken!

Hvis nogen ønsker at se dette billede af den perfekte tjener virkeliggjort, så tror jeg ikke, at det er gjort bedre end i filmen "Resten af dagen" med Anthony Hopkins i hovedrollen som den fuldendte butler på et engelsk herresæde i 1930'erne. Specielt ét billede rummer hele essensen af butlerens tjeneridentitet. Scenen er herresædets gårdsplads, hvor et stort jagtselskab er ved at forberede sig på jagten.

Butleren går rundt med en bakke med vinglas. Han rækker dem op til rytterne, der allerede sidder til hest, så de kan skylle halsen, før jagten går ind. På dette bestemte billede ser man butleren i hel figur, men kun den nederste del af rytteren – man ser hesten og rytterens ben og hans hænder, som gestikulerer, så

man aner, at han er optaget af en samtale med en anden rytter. Butleren rækker vinglasset højt op, så rytteren ikke kan undgå at se det, men han fortsætter uanfægtet samtalen, kan man se på hænderne. Han har ikke tid til at modtage glasset lige nu. Og butleren bliver bare ved og bliver ved med at stå der med
65 glasset hævet og venter underdanigt, tålmodigt og diskret på, at glasset skal blive taget ud af hans hånd. Et lille kort billede, der dog virker lammende på iagttageren, for man krymper sig over den ydmygelse af butleren, som denne totale negligerer er. En ydmygelse, som vi – den moderne tilskuer – vel at mærke føler, ikke butleren, for han ved, at han opfylder sin pligt som den
70 perfekte tjener. Han eksisterer ikke som person, og han forlanger ikke, at der bliver taget hensyn til hans person. Han eksisterer kun som den, der tjener, som den hånd, der rækker vinglasset frem. Han er ansigtsløs. Han har intet ansigt, der fortæller andre, hvem han er, og hvad han føler. Hans ansigt er blevet til en maske -- tjenerens maske, der udtrykssløst og anonymt – som et ligegyldigt og
75 overflødigt appendix – følger med de hænder, der opfylder andres behov. Hans eget ansigt er kun i vejen for hans opgave. Hans ører bruges kun til at modtage ordrer med, hans mund kun til at give dem videre. Hans øjne kun til at se sin herres behov.

80 Er det da det ideal, vi skal opfylde? Er det den ansigtsløse butler, der er det forbillede, som Jesus holder op for sine disciple og os? Er det den måde, vi skal være tjenere på?

Svaret er nej. Dette tjenerbillede hører allerhøjest hjemme på restauranter og på
85 film. Det kan vi vide, fordi Jesus ikke bare vil have os til at være tjenere for hinanden. Han vil have os til at være tjenere i kærlighed. Og kærligheden har altid ansigt. Kærligheden er aldrig anonym, den er altid din kærlighed, min kærlighed, Guds kærlighed. Kærligheden er bundet til et bestemt liv, et bestemt ansigt. Hvis kærligheden var en anonym magt, så ville den korrumpes og dø.
90 Kærligheden har aldrig sig selv som mål, men altid et menneske, et ansigt. Butlerens ansigtsløse tjenerskab endte i ulykke, fordi det ikke havde andet mål end sig selv. Han ønskede kun at tjene og overså, at det ikke er ligegyldigt, hvad man tjener. Derfor kom han til at stille sig til tjeneste for en greve med nazistiske tendenser, der i 30'erne medvirkede til at forråde England og gode demokratiske
95 idealer til fordel for Hitlers regime. Kærligheden har et ansigt, dit medmenneskes ansigt, og det er det ansigt, som du står til regnskab for; det ansigt, som du skal tjene.

100 Der var engang, hvor også Gud var ansigtsløs for os. Engang hvor Guds
kærlighed intet ansigt viste. Guds ansigt var skjult, og det lod sig ikke gøre at se
det og dog leve. Ingen havde nogensinde set Gud og dog levet. Derfor måtte
kontakten mellem Gud og menneske gå ad indirekte veje. Man ofrede til Gud –
105 Gud med brændofre, med væddere i tusindtal, med oliestrømme i titusindtal,
med ofret af den førstefødte. Og så spejdede man efter tegn på Guds nærvær og
velvilje og kærlighed – en bedre høst, en sygs helbredelse, en barnløs kvindes
frugtsommelighed. Men så lod Gud endelig sit ansigt se. Det skete julenat i
Bethlehem. Som der står i en dansk julesalme “Guds milde ansigt skal vi se”.
110 Jesusbarnet blev født, og Guds kærlighed fik ansigt. For Kristus er Guds
kærligheds ansigt. I Kristus er kærligheden ophørt med at være en anonym
størrelse og er blevet til konkret virkelighed med konkrete krav og mål.
Kærligheden er kommet til stede i vores liv, i form af vores medmenneskes
ansigt. Kristus gik ikke rundt på jorden og elskede ud i det blå. Nej, han elskede
115 en tolder, en synder, en luder, en Zakæus, en Lazarus, en Maria. Mennesker med
navne, mennesker med ansigter.

Med Kristus har vi fået et ansigt at tjene og elske og et ansigt at tjene og elske
med. Han bad os ikke om at blive anonyme, grå, ansigtsløse tjenere. Han bad os
120 om at tjene i ansvar og troskab overfor både vores eget og næstens ansigt. Se
næstens ansigt og se, hvad vi kan tjene ham med. Det nemmeste er at være
ansigtsløs, for så er du også ansvarsløs, som butleren i filmen. Det nemmeste er
at være tjener for tjenerskabets skyld. Det nemmeste er at gøre det at tjene til en
dyd i sig selv – for så kan ingen stille dig til regnskab for det, du gør. Men gør du
125 det, så vil du en dag blive stillet til regnskab for det, du undlod at gøre og derved
kom til at forårsage. Gud har vist dig sit ansigt i Kristus. Han har vist, at han har
set dit ansigt og ved, hvad du har brug for. Han har vist dig sin kærlighed.
Derfor er du også skyldig at vise dit ansigt for dit medmenneske og se hans
ansigt, så du kan se, hvad du kan tjene ham med.

130

Amen.

Kilde

135 "Prædikener fra i går til i morgen – en postil over 2. tekstrække", s. 236-239. Redigeret af Sabine Bech-
Hansen, Peter Hedegaard og Henrik Wigh-Poulsen. Forlaget ANIS. 1995

Kildetype

Dokumentation i bogværk

140

Tags

13. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kirsten-jorgensens-praediken-13-sondag-efter-trinitatis>

145

150

155

160

165

170

175